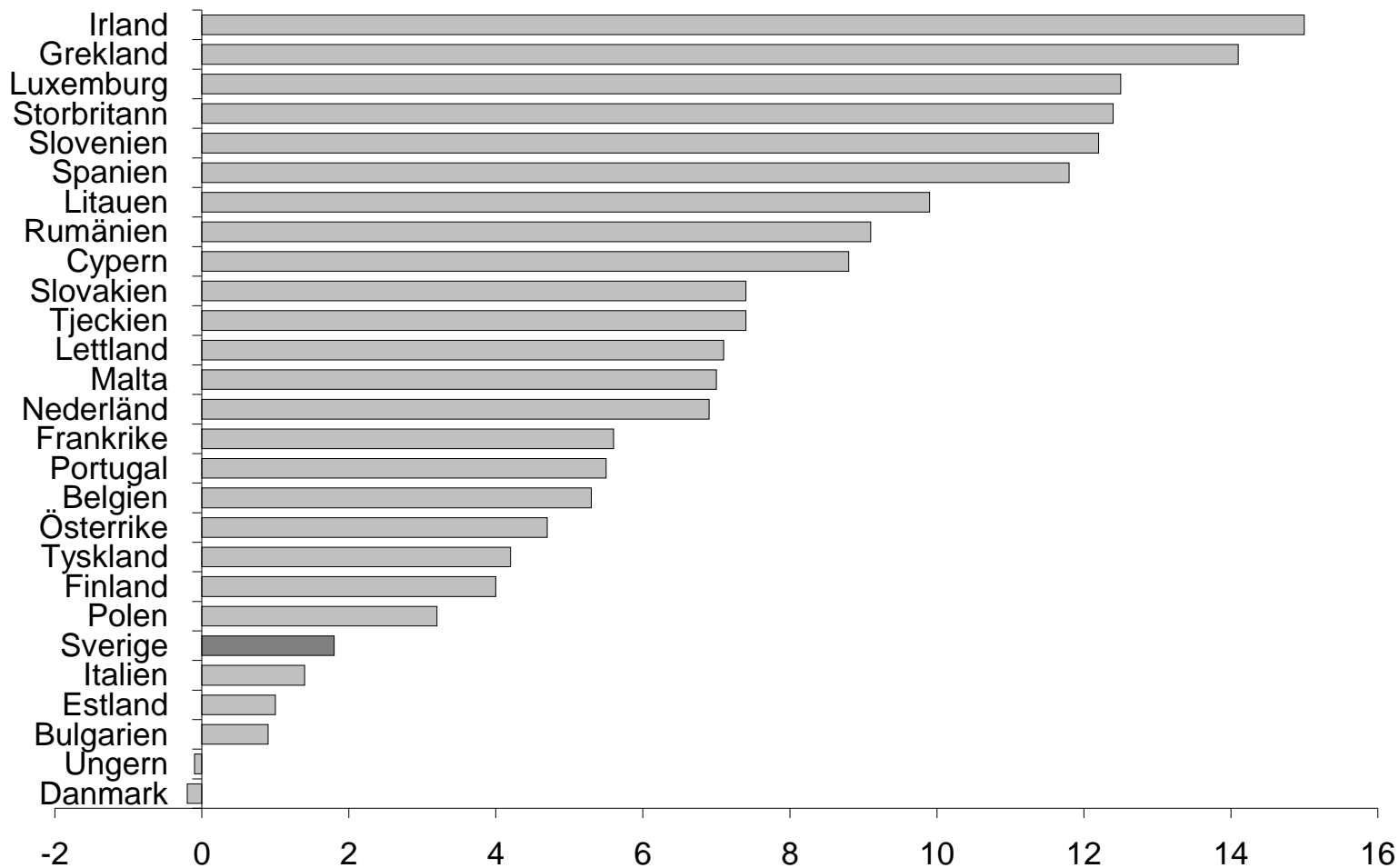


Svensk finanspolitik – Finanspolitiska rådets rapport 2010

Lars Calmfors
Pressträff, 17 maj

S2-indikatorn



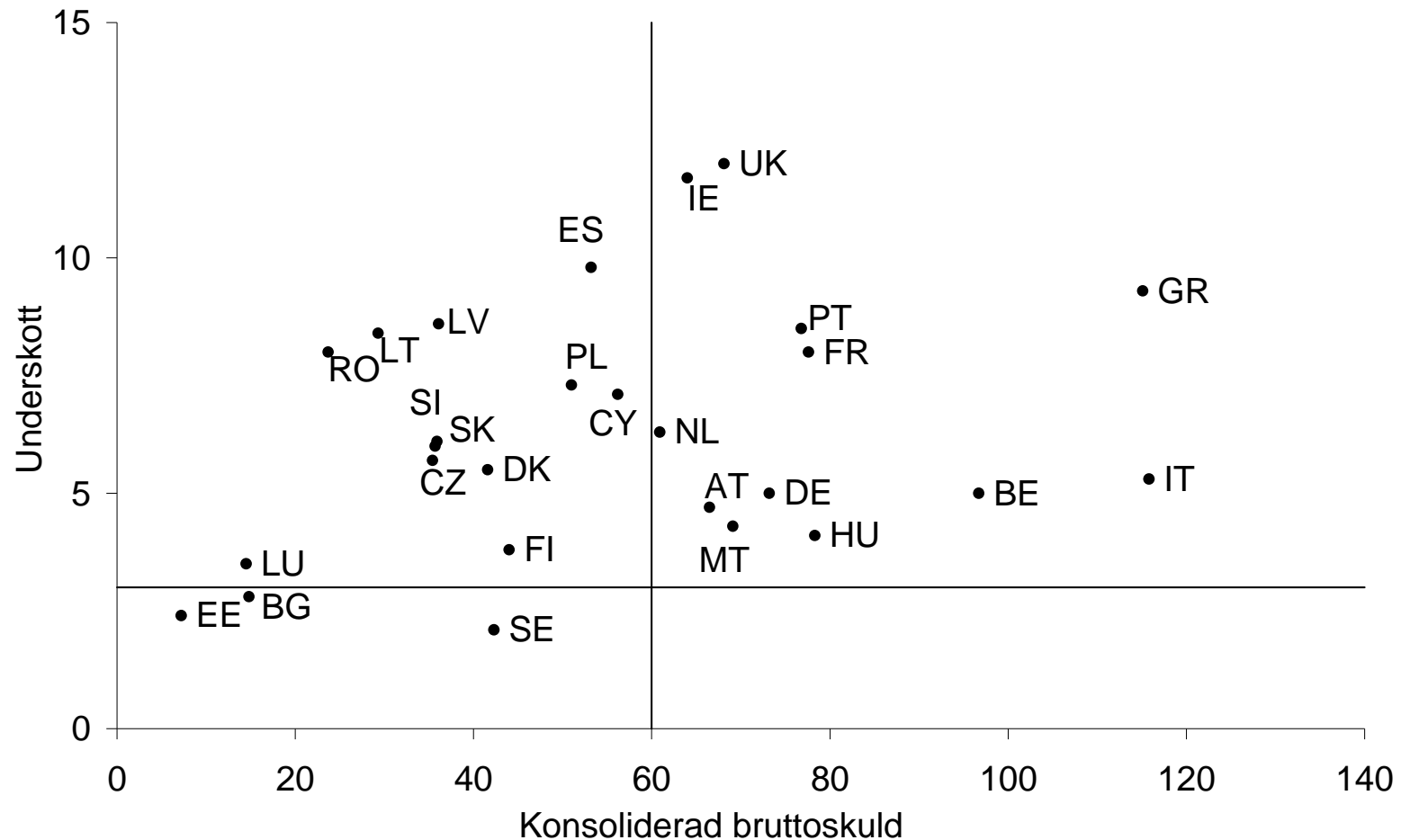
Finansiellt sparande och skuldkvoter, procent av BNP

	Finansiellt sparande		Bruttoskuld	
	2009	2010	2009	2010
Frankrike	-8,2	-8,6	84,5	92,5
Grekland	-12,7	-9,8	114,9	123,3
Irland	-12,2	-12,2	65,8	81,3
Italien	-5,5	-5,4	123,6	127,0
Japan	-7,4	-8,2	189,3	197,2
Portugal	-6,7	-7,6	83,8	90,9
Storbritannien	-12,6	-13,3	71,0	83,1
USA	-11,2	-10,7	83,9	92,4

Krav på finanspolitiken i vår omvärld

- Behov av tydliga och trovärdiga planer
- Det går knappast längre att betinga politiken på konjunkturutvecklingen
- Krav följa obetingad strategi: budgetkonsolidering oberoende av konjunkturutvecklingen
- Budgetkonsolideringarna måste vara snabba
- Förmodligen omöjligt att finjustera exitstrategierna

De offentliga finanserna i EU-länderna 2010 och de finanspolitiska reglerna



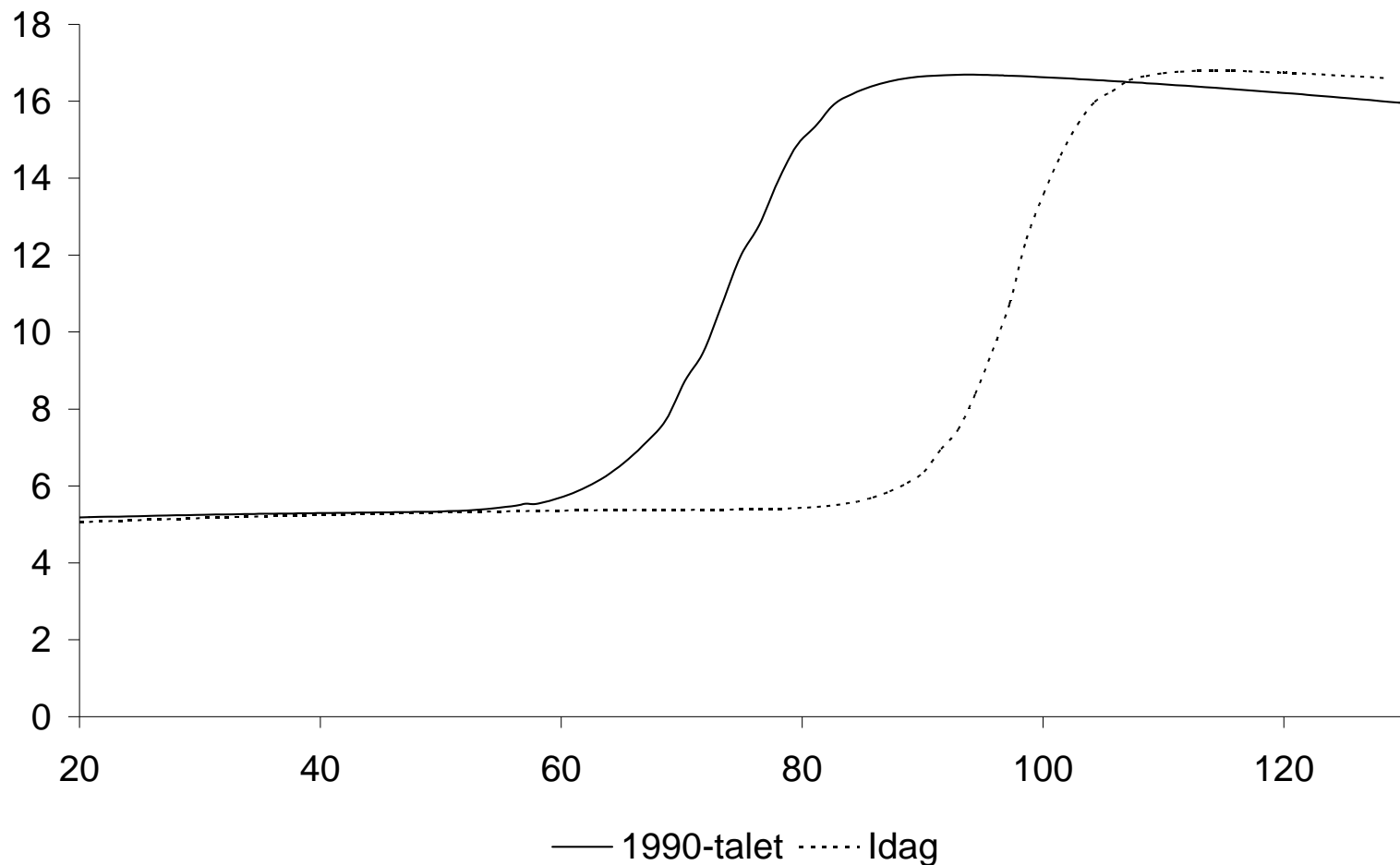
Mycket osäkert reformutrymme

- Permanenta reformer på ca 7 mdr kr i vårpropositionen
- Osäkerhet om krisens långsiktiga effekter på de offentliga finanserna
- Ytterligare utfästelser om ofinansierade **permanent**a reformer bör inte göras
- Redan aviserade reformer kan behöva omprövas

Men stabiliseringspolitiskt handlingsutrymme

- Ingen bindande hållbarhetsrestriktion för **tillfälliga** konjunkturinsatser
- Politiskt val mellan stabilisering och att snabbt återställa offentligfinansiella buffertar
- Förlängning av tillfälliga statsbidrag till kommunerna 2011?
 - för att få viss sysselsättningsökning
 - risk för att bidragen ska ses som permanenta
- Regelsystem för att utjämna kommunernas inkomster över konjunkturcykeln behövs
- Regeringens översyn har tagit för lång tid

Sambandet mellan den offentliga sektorns skuldkvot och statslåneräntan, 1990-talet jämfört med idag



Överskottsmålet

- Finansiellt sparande på en procent av BNP **över konjunkturcykeln**
- Bra att det lagfästs att det ska finnas ett mål
- Bra att överskotten inte ska användas för att finansiera längre livslängd/höjd standard på välfärdstjänsterna
- Men både regering och opposition undviker frågan om hur den framtida välfärden ska finansieras

Uppföljningen av överskottsmålet

- Oklart om tidigare avvikelser ska kompenseras eller inte
- Regeringen verkar tycka att det är viktigare att **försöka** uppnå målet i framtiden än att verkligen **göra** det under en bestämd tidsperiod
- Sammanblandning av bakåtblickande och framåtblickande perspektiv
 - utvärdering av om målet **har** uppnåtts
 - planeringsverktyg för att målet **ska** uppnås framöver
- Använd bara två indikatorer!
- **Särskild skrivelse till riksdagen om målavvikelse över viss storlek (0,5 procent av BNP?)**

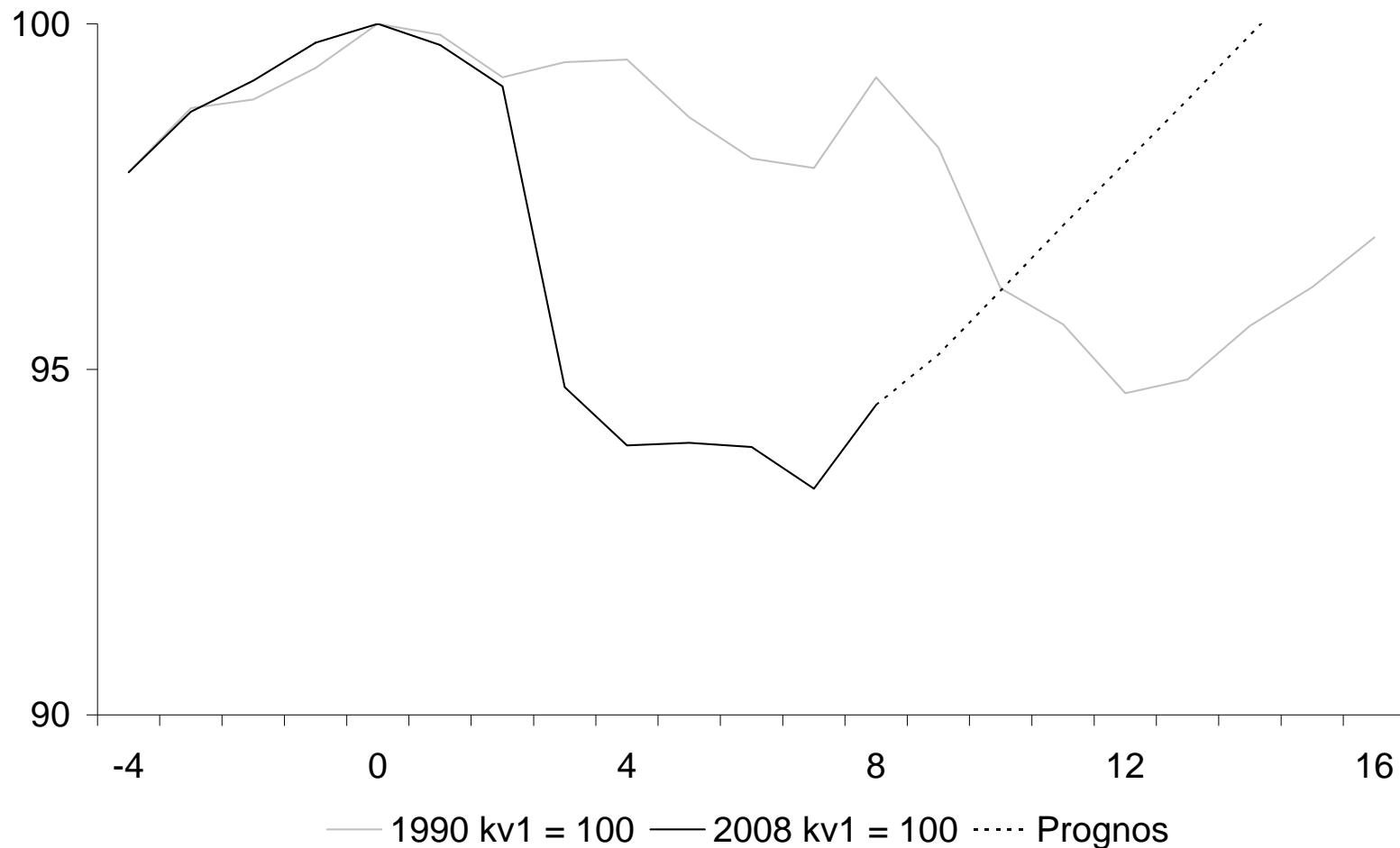
Regeringens indikatorer för avstämning av överskottsmålet, procent av BNP

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tillbakablickande tioårsgenomsnitt	1,3					
Konjunkturjusterat tillbakablickande tioårsgenomsnitt	1,4					
Framåtblickande sjuårsindikator	0,7	0,5	0,3			
Konjunkturjusterad sjuårsindikator	1,4	1,6	1,6			
Strukturellt sparande	2,2	0,4	0,7	1,5	2,0	2,4
Framåtblickande tioårsindikator (vår beräkning)	0,7	0,9	1,1			

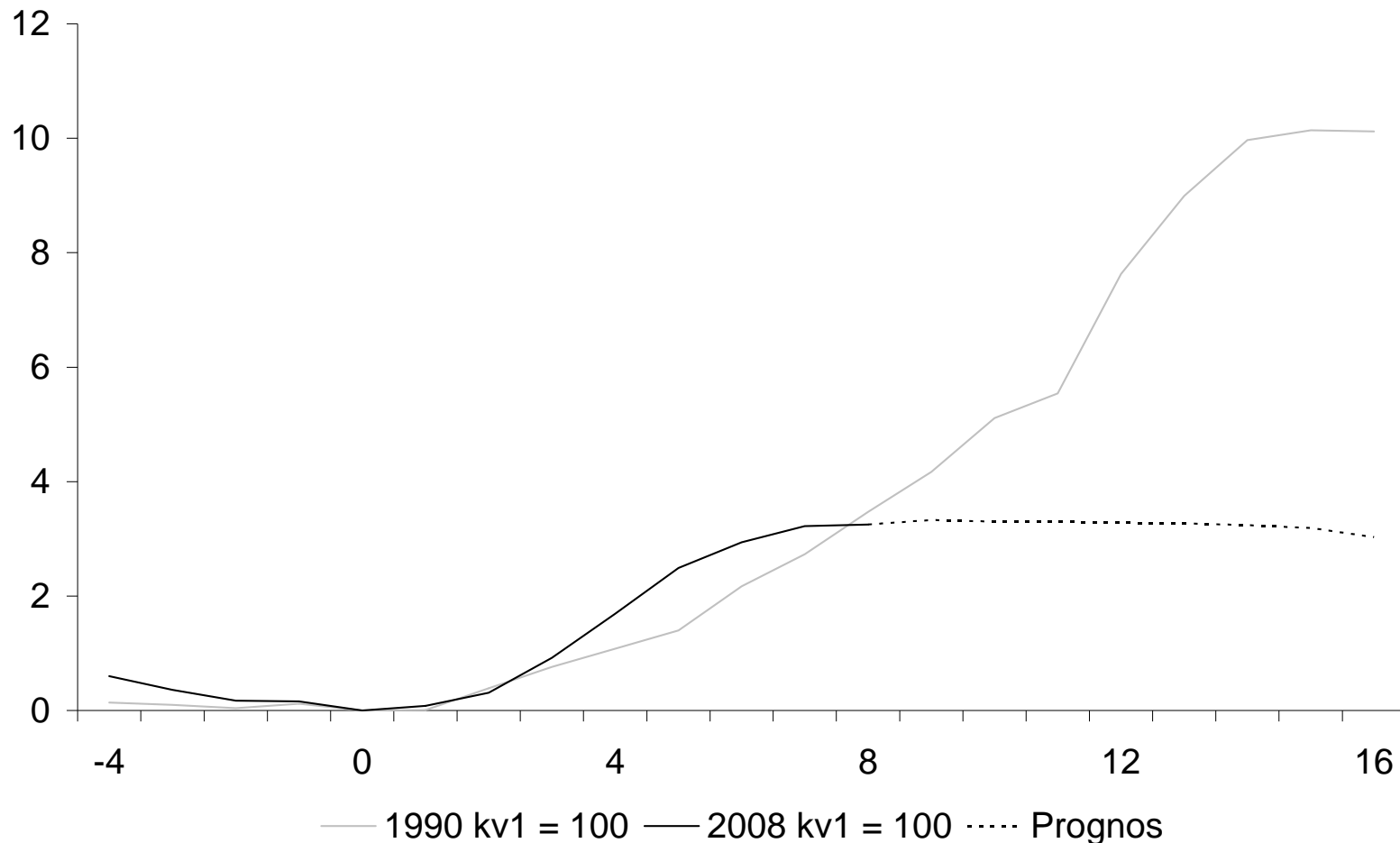
Sysselsättningsutvecklingen

- Mindre sysselsättningsfall i förhållande till produktionen än under 1990-talskrisen
- Den privata tjänstesektorn har klarat sig bättre än industrin
- Stora sysselsättningsminskningar i offentlig sektor har kunnat undvikas
- Regeringens arbetsmarknadsreformer?

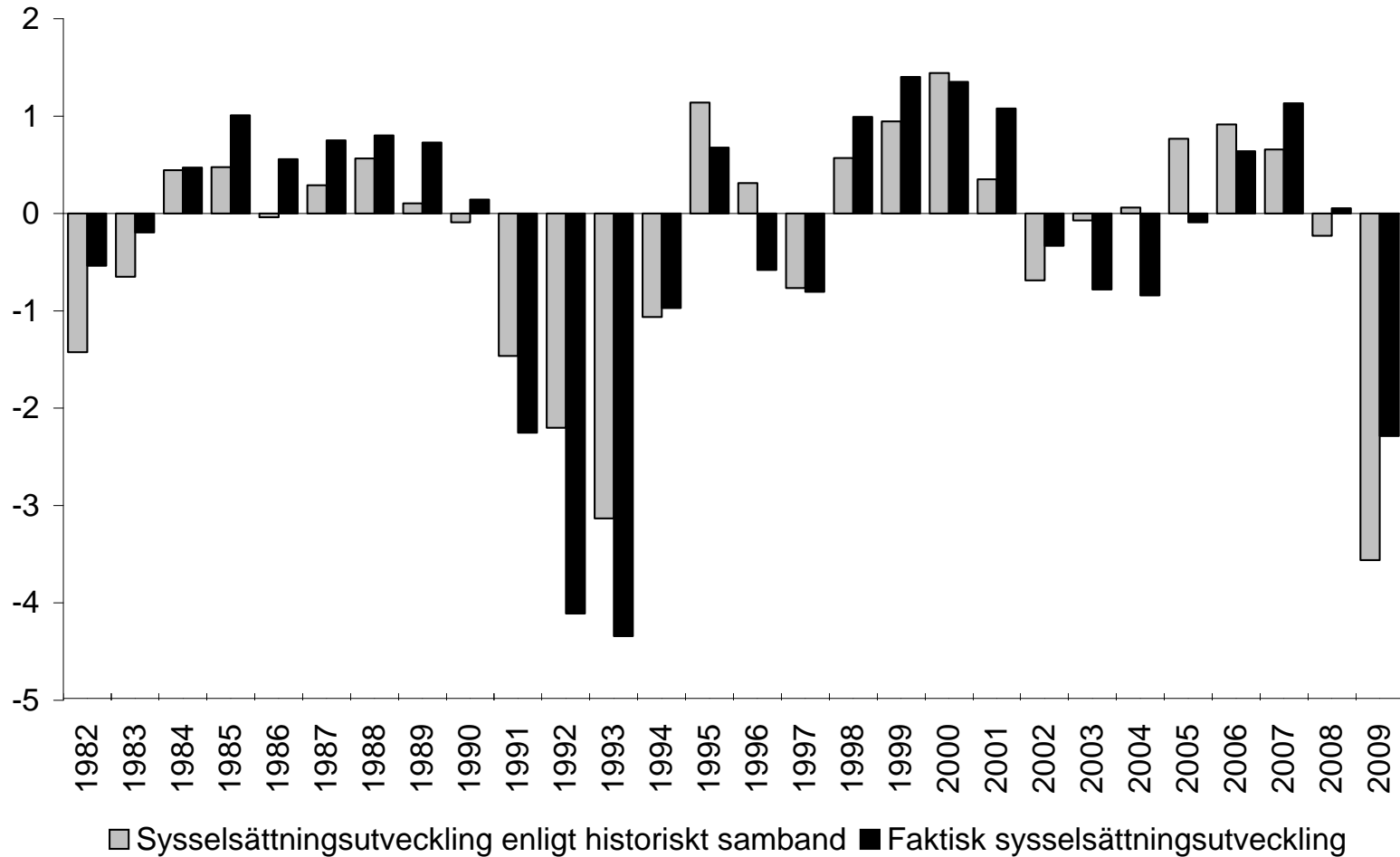
BNPs utveckling jämfört med 1990-talskrisen



Arbetslösheten jämfört med sista kvartalet innan BNP började falla, skillnad i procentenheter



Faktisk sysselsättningsutveckling och sysselsättningsutveckling enligt det historiska sambandet med BNP-utvecklingen



Förändring i sysselsättningsgrad, procentenheter

	Samtliga	Ungdomar	Äldre (55-64)	Födda utanför Europa	Personer utan gymnasie- utbildning
1990–1992	-5,8	-13,9	-2,4	-12,7	-8,0
1990–1997	-12,4	-26,4	-6,8	-20,0	-14,0
2001–2004	-1,8	-5,1	2,6	-2,5	-4,4
2008 kv1–2010 kv1	-2,8	-5,7	0,6	-	-
2007–2009	-2,2	-5,0	0,0	-2,4	-5,1

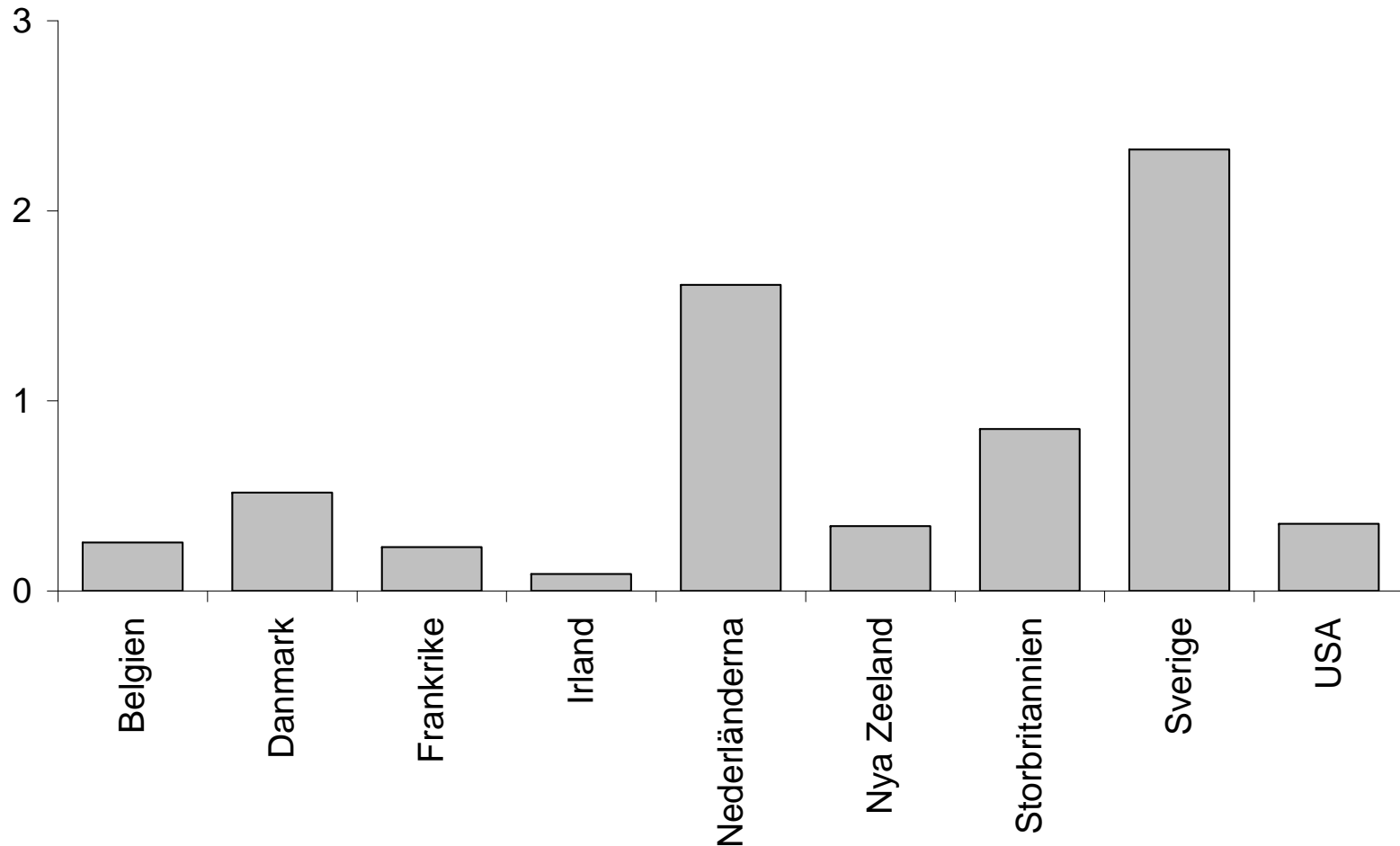
Relativ förändring i sysselsättningsgrad (förändring / förändring för hela befolkningen)

	Ungdomar	Äldre (55-64)	Födda utanför Europa	Personer utan gymnasie- utbildning
1990–1992	2,4	0,4	2,2	1,4
1990–1997	2,1	0,5	1,6	1,1
2001–2004	2,8	-1,4	1,4	2,4
2008 kv1–2010 kv1	2,0	-0,2	-	-
2007–2009	2,3	0,0	1,1	2,4

Jobbskatteavdraget

- 17 av 30 OECD-länder har någon form av jobbskatteavdrag
- Alla med arbetsinkomster får avdraget i Sverige
 - bara Danmark och Nederländerna har samma konstruktion
 - annars avtrappning med inkomsten
- Men avtrappning plus höga marginalsatser skulle ge höga marginaleffekter i Sverige

Direkt budgetkostnad för jobbskatteavdrag i olika länder, procent av BNP



Hur fungerar jobbskatteavdraget?

- Högre lönsamhet av arbete ökar **utbudet** av arbetskraft
- Varför ökar **efterfrågan**?
 - **lägre** löneökningar **före** skatt än annars
- Men **högre** löneökningar **efter** skatt än annars
- Varför ska det vara så kontroversiellt?

Regeringens beräkningar av effekterna

- 80 000 fler i arbete på lång sikt
- Beräkningarna följer ”best practice” i forskningen
- Men ”best practice” är inte särskilt bra
 - utbudseffekter
 - många effekter beaktas inte
- Men svårt säga om över- eller underskattning
- Regeringen borde vara tydligare med den stora osäkerheten

Beskattning av arbetsinkomster och pensioner

- Logiskt med skattesänkning på arbetsinkomster om målet är **sysselsättningspolitiskt**
- Man skulle kunna ha jobbskatteavdrag på den del av pensionen som tjänats in genom arbete ("uppskjuten lön")
 - men komplicerat
- **Omfördelning mellan personer**
 - dagens pensionärer fick inte jobbskatteavdrag
 - riktad skattesänkning som compensation?
 - men det motiverar inte **permanent** skattesänkning för alla över 65
 - skattesänkning kan i stället knytas till födelseåret
 - i så fall automatisk utfasning över tiden

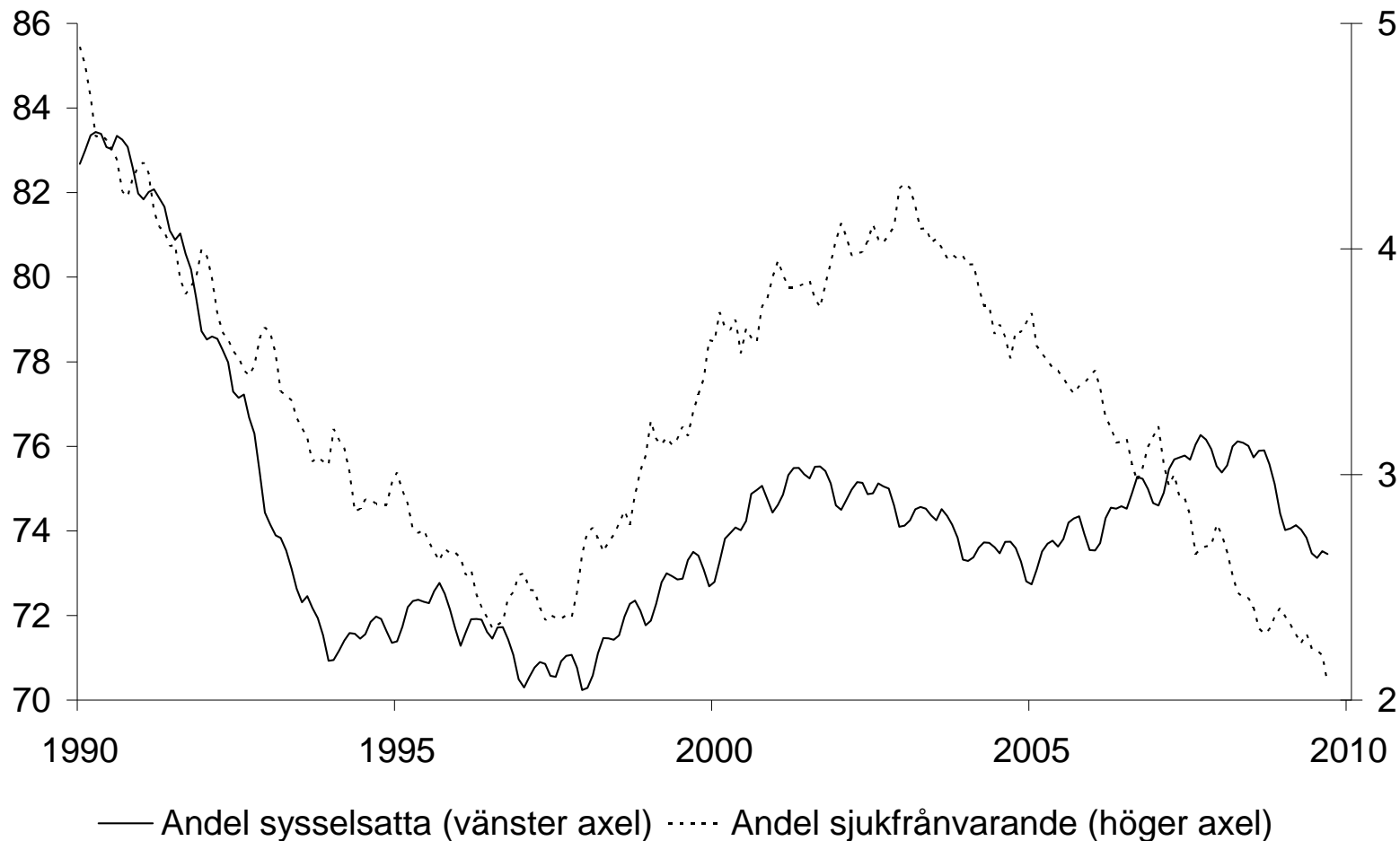
Permanent RUT-avdrag bättre än permanent ROT-avdrag

- Motiv för lägre beskattning av marknadsaktiviteter som är nära substitut till egenarbete
- RUT-arbeten är närmare substitut än ROT-arbeten
- ROT-avdrag är bra konjunkturpolitik
- ROT-avdraget bör omprövas när konjunkturen vänder uppåt

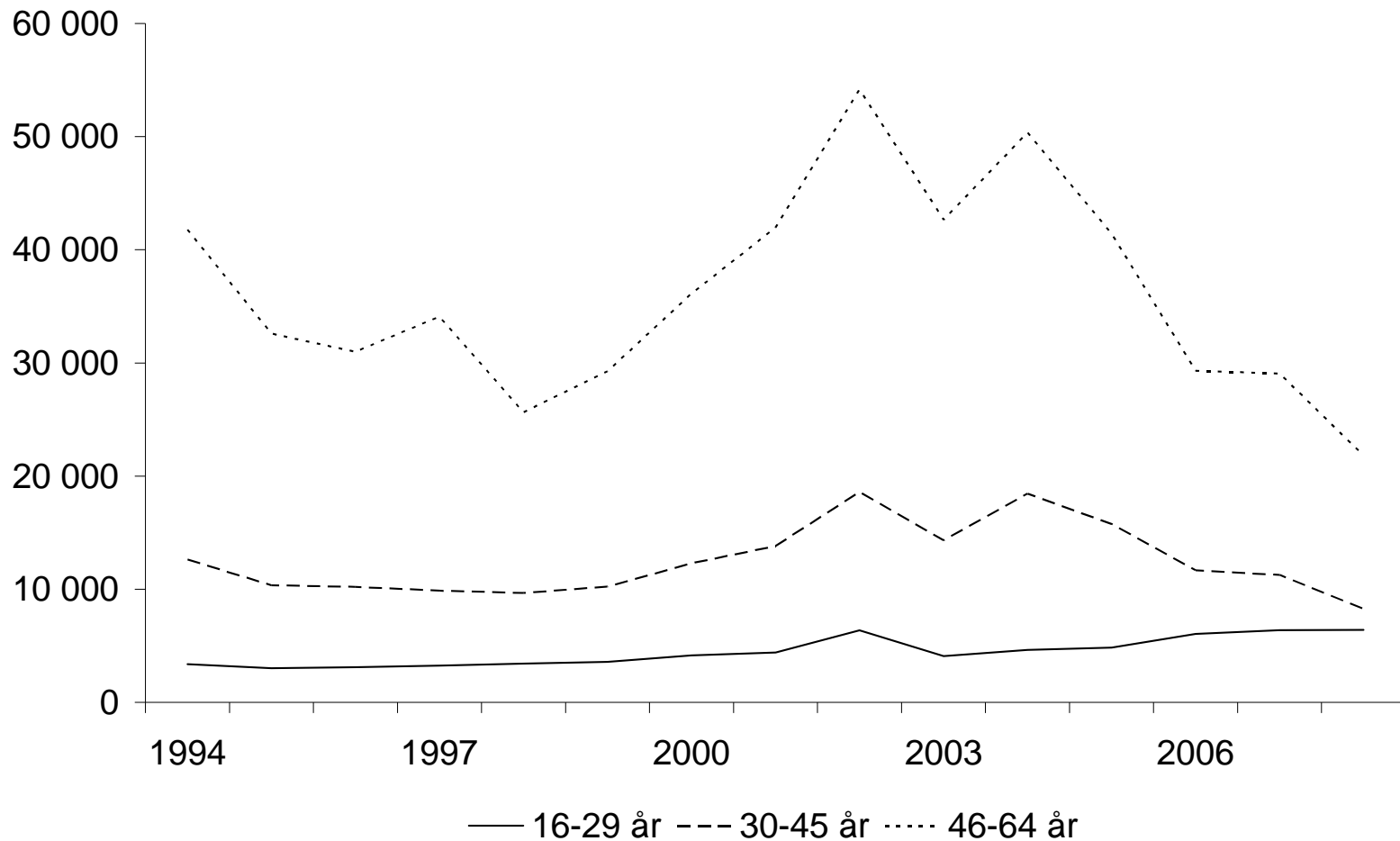
Sjukförsäkringsreformerna

- Regeringen har angripit ett svårt problem
- Misstag är oundvikliga
- Men de har varit för många
- Man borde ha skiljt mellan **stock** och **flöde**
 - nya regler bara för nyinflödet
 - de nya reglerna hade då prövats i mindre skala
- Fortgående ökning av förtidspensioneringar av ungdomar
- Har kravet för förtidspensionering av äldre blivit för hårt
 - **stadigvarande** och inte **varaktigt** nedsatt arbetsförmåga

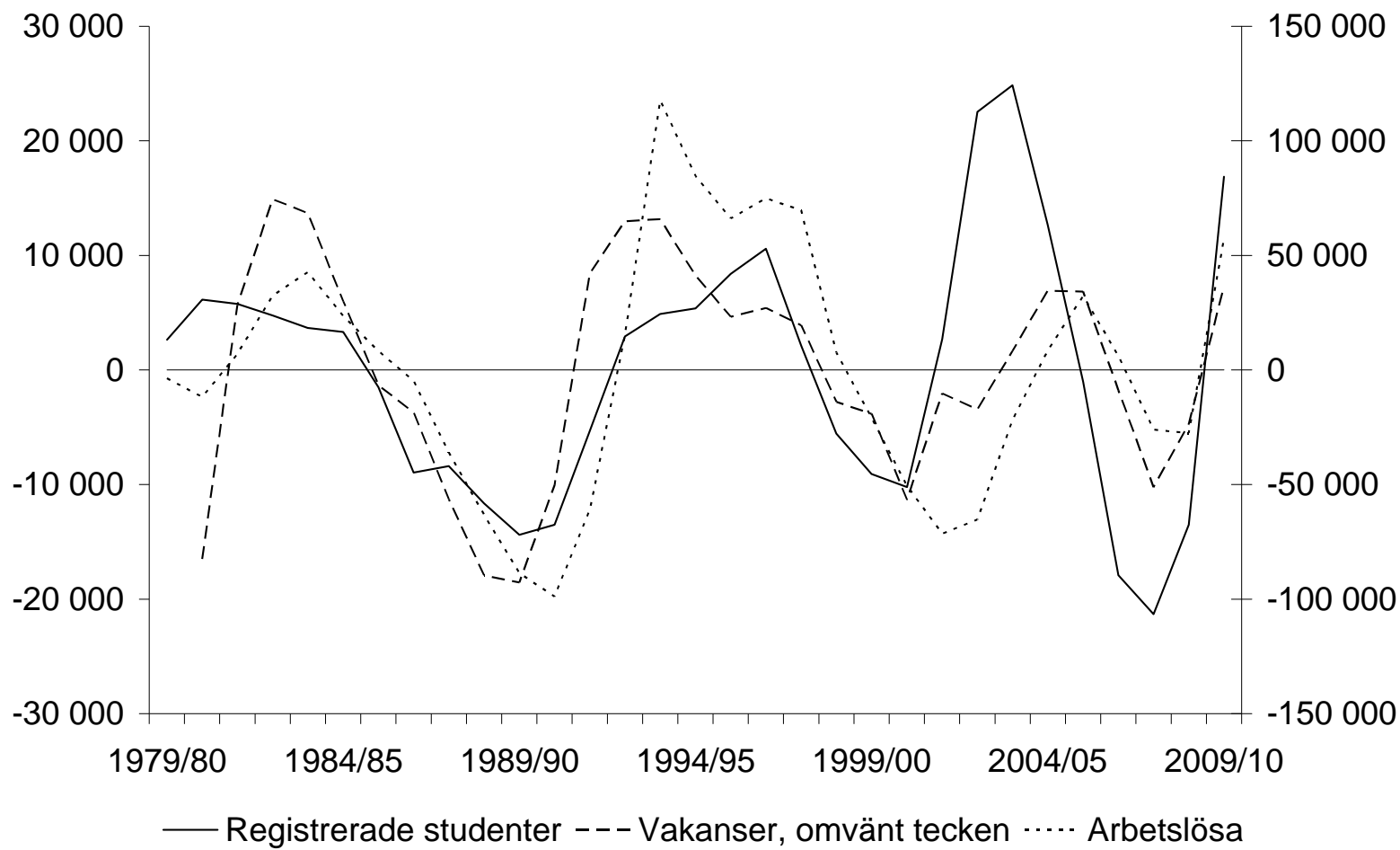
Sysselsättningsgrad och sjukfrånvaro, procent av arbetskraften respektive av sysselsatta



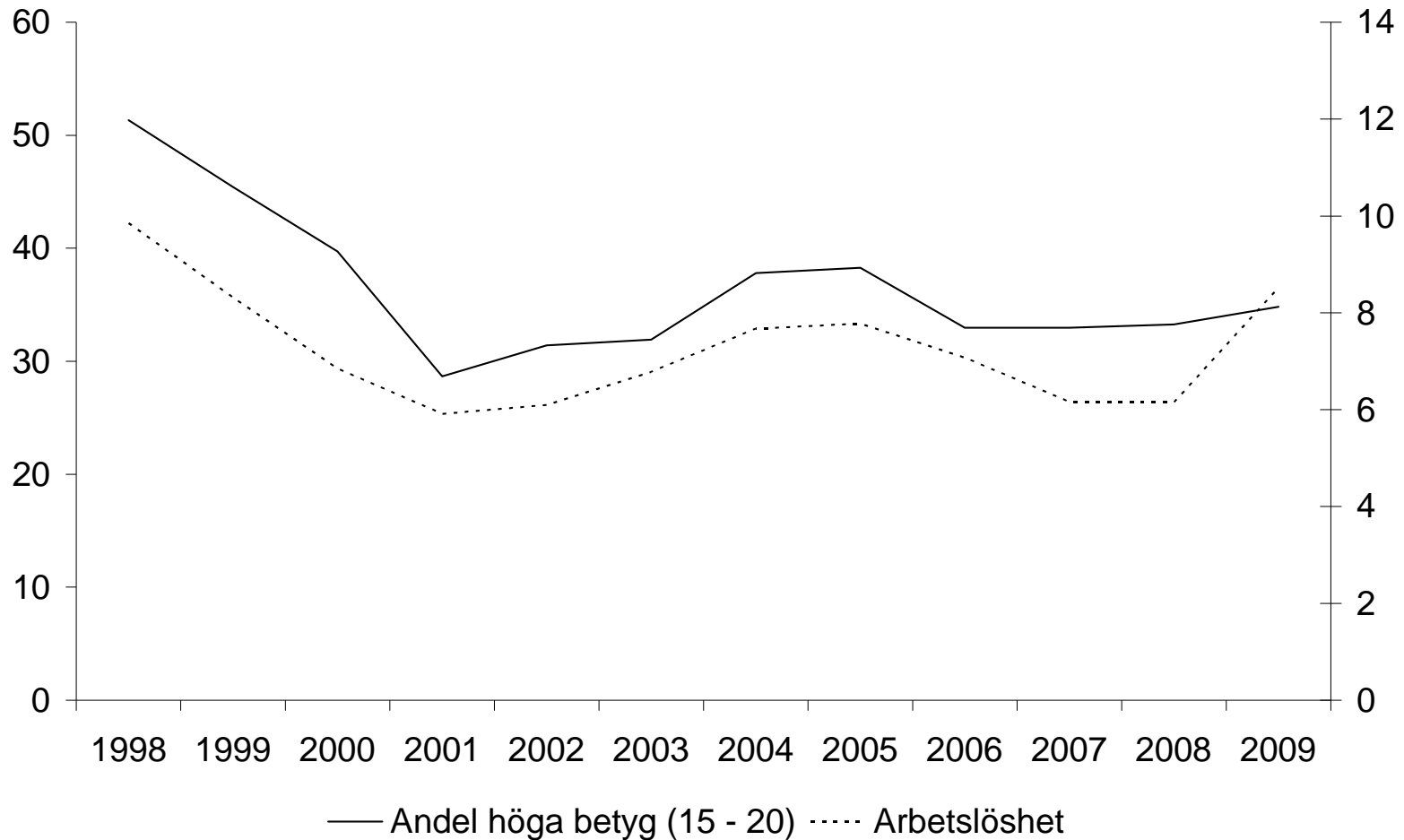
Nybeviljade förtidspensioner



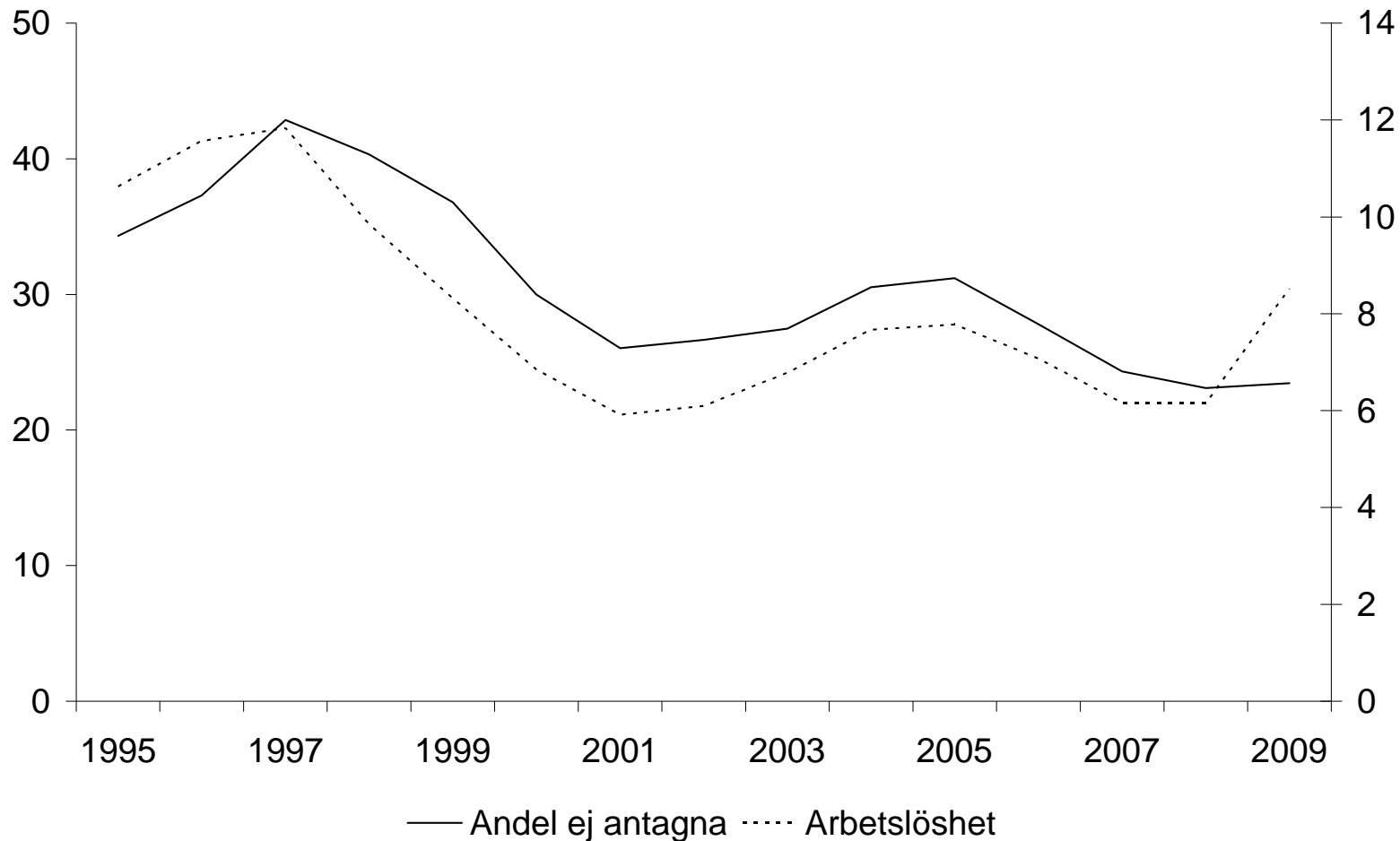
Registrerade högskolestudenter, vakanser och arbetslösa, avvikelser från trend



Arbetslöshet och andel av de betygsantagna under höstterminerna i program där lägsta betyg var minst 15



Arbetslöshet och andel ej antagna förstahandsansökningar



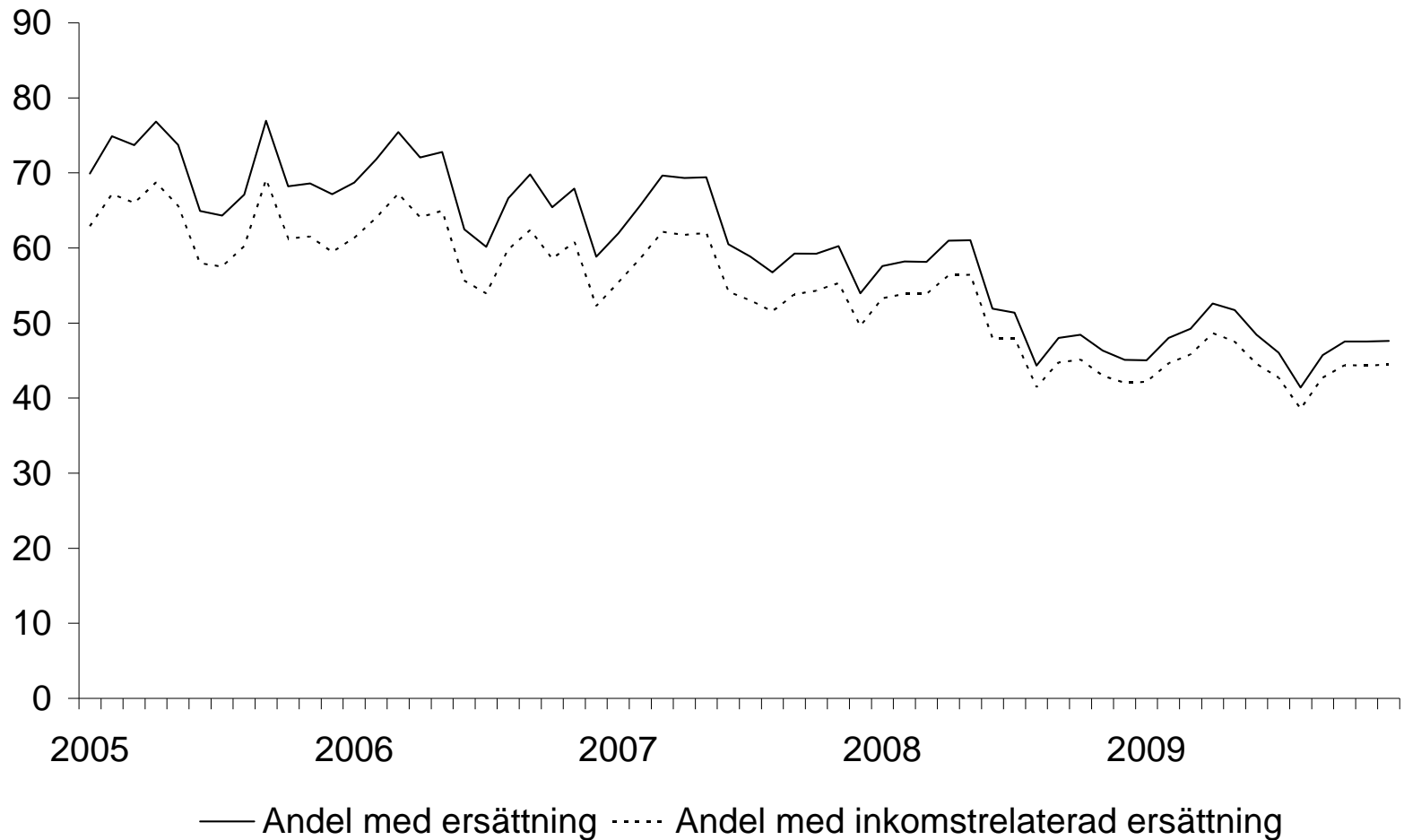
Inkomstskyddet vid arbetslöshet

- Avvägning mellan försäkringsskydd och att bevara starka drivkrafter för arbete
- Vilken roll spelar kompletterande avtals- och fackliga försäkringar?
- Förvånansvärt få arbetslösa uppger att de får ersättning från kompletterande försäkringar
- Reservationslönerna påverkas av arbetslöshetsersättningen, särskilt för långtidsarbetslösa

Ersättningsgrad efter skatt 2006 och 2010 samt olika faktorer bidrag till förändringen, ett års arbetslöshet

Månadslön	15 000	20 000	25 000	35 000	50 000
Ersättningsgrad 2006	82,3	81,8	71,3	51,8	39,9
Ersättningsgrad 2010	73,1	68,7	56,5	42,6	33,4
Förändring	-9,2	-13,1	-14,8	-9,2	-6,5
Från 80 till 70 procent	-1,9	-0,7	-	-	-
Sänkt tak i 100 dagar	-	-1,7	-1,5	-1,1	-0,8
Jobbskatteavdrag	-7,0	-6,5	-5,4	-3,2	-1,9
Högre skiktgräns	-	-	-	-0,6	-0,3
Pris- och löneökningar	-0,1	-4,0	-7,0	-4,2	-2,9

Andel av de arbetslösa som har ersättning från en a-kassa



Förekomst av kompletterande inkomstförsäkringar, procent

	Samtliga arbetslösa och deltagare i program	Personer med ersättning från a-kassa	Personer som slår i taket
Uppger att de har en kompletterande inkomstförsäkring	9,4	15,1	23,8
Uppger att de inte har en kompletterande inkomstförsäkring	83,6	79,4	72,6
Osäkra	7,0	5,5	3,5
Totalt	100	100	100
Osäkra eller uppger att de inte har en kompletterande försäkring men är medlemmar i fackförbund där försäkring ingår (andel av samtliga)	21,1	24,6	20,8
Uppger att de erhåller ersättning från den kompletterande försäkringen (andel av samtliga)	3,9	9,1	11,3
Antal intervjuade	1 472	551	499

Ytterligare analyser

- Effekterna av finanspolitiska stimulanser
- Utvärdering av Finansdepartementets prognoser
- Arbetsmarknadspolitiken
 - politikens omfattning och inriktning
 - användningen av kompletterande aktörer